

PROTOCINEMA

2021 Gösterim Turu

Daimi Bahar, Gecikmiş Serpilme

Gösterim Ortakları

POSTANE

ART HOUSE

Bara&an

LORDINE

le narcissio
espace d'art contemporain, nice

are

LA BOX

Minia Biabiany, *Pavöl sé van (Sözcükler Rüzgardır)*, 2020, HD Video

Minia Biabiany, Hera Büyüktaşçıyan, Sofía Gallisá
Muriente, Emre Hüner, Ahmet Öğüt, Deniz Tortum &
Kathryn Hamilton

Küratör: Aslı Seven

POSTANE işbirliğiyle

2021 Gösterim Ortakları

Nice, Fransa: *thankyouforcoming* işbirliğinde Le Narcissio
Bourges, France: Galerie La Box işbirliğinde Ulusal Doğa Tarihi
Müzesi
Tiflis, Gürcistan: Why Not Gallery Park
Çanakkale, Türkiye: sub.squ
Sakız Adası, Yunanistan, DEO Projets
İzmir, Türkiye: Darağaç
Diyarbakır, Türkiye: Loading
Skroda, Arnavutluk: Art House
Prizen, Kosovo: Lumbardhi

Kurumsal destekçiler

Protocinema FfAI - The Foundation for Arts Initiatives; The Cowles Charitable Trust, New Jersey ve 601 Artspace, New York tarafından desteklenmektedir.

Sanatçı & film listesi, gösterim sırasıyla:

Sofia Gallisá Muriente, *Asimilar y Destruir II* (Özümlemek ve Yok Etmek II), 2020, 6'35"
Ahmet Ögüt, *Worker's Ordinary Day* (İşçinin Sıradan Günü), 2019, 3'18"
Deniz Tortum & Kathryn Hamilton, *ARK*, 2020, 13'11"
Hera Büyüктаşçıyan, *Infinite Nectar* (Sonsuz Abıhayat), 2020, 10'55"
Emre Hüner, *The Underwater Dig* (Sualtı Kazıları), 2019, 16'
Minia Biabiany, *Pawòl sé van* (Sözcükler Rüzgardır), 2020, 11'46"

Protocinema dünyanın farklı yerlerinde, mekana duyarlı sergiler düzenleyen kültürler-arası bir sanat kuruluşudur. İstanbul ve New York merkezli Protocinema, sanatsal olarak en yüksek kalitede, herkesin ulaşabileceği, bağlama özgü projeler üretir. Protocinema, sergiler, kamusal programlar ve mentörlük programları aracılığıyla bölgeler arasındaki farkları anlamak için empatinin yolunu açmayı amaçlar. 2011'de Mari Spirito tarafından kurulan Protocinema, kar amacı gütmeyen gezici bir kuruluştur. Mekanlar ve işbirlikleri küresel endişelere ve sahada değişen koşullara tepki oluşturacak şekilde değişir. protocinema.org

Postane sosyal, çevresel ve kentsel etki odaklı çalışmalara ve ortak kültürel üretimlere ev sahipliği yapacak bir mekân olarak tasarlandı.2020'den beri süren restorasyon çalışmalarıyla Galata'da İngiliz Postanesi olarak bilinen tarihi yapı, konumlandığı çevrenin ve temas ettiği canlıların iyilik halini besleyen açık, paylaşımcı, üretken ve onarıcı bir mekân olarak yeniden işlevlendirildi. Postane, yağmur suyunu biriktirip kullanarak doğal gıda yetiştirilen bir teras bahçesi; dayanışma temelli mutfak ve kafeteryası; yerel üreticiler, sosyal girişimler ve kooperatiflerle tüketicileri buluşturan adil ticaret birimi; ortak üretimi teşvik eden çalışma ve toplantı alanları; uzmanlık kütüphanesi; hikaye anlatıcıları için podcast ve video stüdyosu; ve kamusal etkinlikler için çok amaçlı salonu ile sosyal, çevresel ve kentsel etki odaklı çalışmalara ve ortak kültürel üretimlere ev sahipliği yapıyor. postane.co

Protocinema 2021 Gösterim Turu, Aslı Seven küratörlüğünde Daimi Bahar, Gecikmiş Serpilme başlığı altında Hera Büyüktaşçıyan, Minia Biabiany, Emre Hüner, Sofia Gallisá Muriente, Ahmet Öğüt, Deniz Tortum & Kathryn Hamilton'ın tek kanallı videolarını bir araya getiriyor.

Program, yapılı çevreyi - doğa veya şehir manzarası, siberuzay veya zihinsel manzara - birden çok uzamsal ve zamansal ölçeği - beşeri, tarihsel, kozmolojik ve mikrobiyolojik - harekete geçiren bir kesit olarak yansıtarak, herhangi bir zamanda bir arada var olan, sona eren ve doğmakta olan dünyaların çokluğunu vurgular. Programdaki filmler, içinde yaşadığımız dünyayı oluşturmakta insanların duysal, bilişsel ve fiziksel uzantıları olarak araçların göstergebilimsel failliğini ortaklaşa vurguluyor ve mevcut dünyamızın sonunu teşhis etmenin ötesinde, bundan sonra neyin geleceği ve sona ermiş olan tüm dünyaları nasıl anlamlandıracağımız sorusunu soruyor.

Her film kendi benzersiz dil, kurgu ve teknik dokusuyla, anlatı ve bilgi teknolojilerinin nüfuz ettiği toprak, iklim ve bios ile yaralanmış ilişkilerimizi; emek ve eğlencenin birbirine dolandığı küresel hafriyat bağlamda emek ile eğlencenin dolaşıklığını ele alıyor.

Pencap'ın Sih mirasını oluşturan taşlar, sütunlar ve sokaklar kopmuş bir elin anlatımı ve şarkısıyla canlanıyor Hera Büyüktaşçıyan). Fiziksel dünyadaki her yok oluş, siber alanların içinde bir oluşumu kışkırtıyor gibi görünüyor: VR'in tarihi, kayıplarla paralel ilerliyor (Deniz Tortum & Kathryn Hamilton). İnsan organlarının gelişen bir protez endüstrisinde üretildiği ve makine parçalarının hurdalıklarda ahireti beklediği San Antonio, Teksas'ın aşırı kurak ikliminde kurgusal ve prospektif bir arayış yer alıyor. (Emre Hüner).

Filmlerin yanyana gelişiyile ortaya çıkan kurgu, “tropikallik” kavramını, tarihsel ötekiliğin üretiminin ekolojik direnişin zemini haline geldiği (Minia Biabiany) ve hem iklimin hem de hafızanın süreksizlik ile çarpıldığı (Sofia Gallisá Muriente), coğrafi ve iklimsel anlamların ötesinde sömürgecilik eleştirisinin yayıldığı bir alan, felaketlerle dolu bir dolaşıklık dokusu olarak vurgular. Öte yandan Avrupa'daki tropik adalar, gelişen turizm ve eğlence

endüstrileri tarafından tamamen kontrol edilen ve mühürlenmiş biyosferlerde sindirilebilir egzotizm biçimlerinin devam eden seçimine ve hizmet edilişine tanıklık etmektedir. (Ahmet Öğüt).

Daimi Bahar, Gecikmiş Serpilme kırılmanın kaçınılmazlığına rağmen yeni yaşamın yükselen dalgalarının eski yapıların direnişiyile karşılaştığı uzun zaman aralığını betimler: askıdayız, doğumdan hemen önceki sıkışık, hiper-spekülatif anda.

*hava yorgun
yaralayan sporlarla yüklü
ısıran ve uçup giden*

*kanatlar kölelikten kaçar ve çırpır
gözler kapalı
Kırmızı nehri gördüm
gözler açık
Kulağımdaki kelebeği öldürdüm*

*açık gözler gördüklerini sanır
açık gözler görmez
toprak zehrini tutsak aldı
muz tarlaları
denizi aşan sarı salkımlar için taze kan
harcanan nesiller
hasta bir sinir ve yeniden üreme sistemi uğruna
mülksüzleştirmelerin ve nekrozun tekrarı
yüzyıllar boyu tekrarlayan aşağılanma*

*yine de kabuk-bedenler fısıldıyor hala
dinle
rüzgar yükseliyor*

*Burayı duyuyorum
yankı bana cevap veriyor
birbirleriyle ilişkili kuvvetler konuşuyor*

*her şey ses
deniz kabukları yankıyı sahipleniyor
utanç şifa buluncaya dek
rüzgar susturulamaz*

*serpilmem zor çünkü failler harekette
rüzgar sert esiyor*

*Sizlere yine o geceden söz edeceğim
Asılı sözcüklerden
ve kalıplardan*

Sözcükler rüzgardır

**Hera Büyüktaşçıyan, INFINITE NECTAR (Sonsuz Abıhayat) 2020,
10'55**

İngilizce seslendirmenin Türkçe çevirisi :

İçinde hapsoldüğüm bu mermer bedenle uyandım.
Solgun taşlaşmış parmaklarım
Asırlık uykularından bitkin
Soğuk uyuşukluğunu hissediyor
Geçen zamanın.
O zaman... vücudun ateşi soğuğa üstün geliyor
Ve parmaklarımı serbest bırakıyor
Görmek için istekli
Gayretli bir dokunuşla.

Düzleştirilmiş avucumu gezdiriyorum
Yerden göğe yükselen
Tuğla denizinin üzerinde

Kaderi sürekli beş parmak arasında şekillenen
Beş nehir aracılığıyla kendini besliyor

Tekinsiz beton ufuklara
Ve suların tersten aktığı topraklara doğru bakıyorum

Parmak uçlarım sonsuz sayıda noktadan oluşan
Bir çizgiyi takip ediyor
Gerçek bir meydan okuma bu
Kayıp zaman ve mekân parçalarını toplamak
Kendi hayalimdeki evren için

Görünen ve görünmeyen
Arasındaki boşlukları takip ederek,
Yasak bir arazisi olan
Gizli temellerin içe dönüklüğü

ve dışa dntklğ arasındaki
Bitmek bilmez mücadeleyi fark ediyorum

Zamanın sucul doğasıyla şekillenen
Siyah ve beyaz köşeli akımlar
nceki günün izlerini taşıyan
sessiz bir haykırışla uzanıyor.

Krlğmde yavaşça, elimle,
yüzümün hatlarını hissediyorum
Ve isimleri
mermerin kalbine gömülmüş olanları

Parmak uğlarını dolaştırıyorum
şimdi kendi varlığının
İzleri ve gölgeleri olan
Sözcüklerin
İnişleri ve ıkışları arasında.

Sanki serbest bırakıyor iki kol
Siyah ve beyaz sulara
Sonsuz bir sessizliğe neden olan
Muazzam bir taşı.

Bilinęaltının katı dalgalarını sarsıyor
Yabancılaşmış bir geğmişin hayaletiyle.
dalga dalga yapraklarını döküyor
Rüzgarın yardımıyla,
Unutulanı ortaya çıkarmak için.

Taşlaşmış bir dünyanın donmuş figürleriyle
Bağlanmamızı sağlayan,
rtl bir deliğin
ya da bir yaranın düşleri

Minia Biabiany, *Pawl s van* (Sözcükler Rüzgardır), 2020, 11'46"

Fransızca ve Guadelup kreol metin ve seslendirmenin Türkçe evirisi

Ince italik: yazılı metin

Kalın italik: seslendirme

*burada rüzgar içeriden yükseliyor
rüzgar yükseliyor
sözcükleri aramak
ritimleri dinlemek
daha fazla görmemek için, gözleri kapatmak
kuvvetlerin unutuşundan sonra
dile getirmek
susmak
sözcükleri
toprağın kaybı, bedenın, arazinin kaybı
sözcükler rüzgardır
sözcükler rüzgardır
kelebek korluk yaratur
kanatlarını
kulağın içinde ırtığında
o zaman, gece kt bende
o zaman, deniz kabuklarının nefesi duyulur
koşup ormanlara kaçarken
yangını duyuran
küller
gururlu akciğerler*

*rüzgar konuştuğunda, bir gerçeklik dönüşür
dansını haykıran rzgari, uzunluğu boyunca konuk etmek
yeri isimlendirmek
karnını göstermek*

*burada
beni çevreleyen her şey*

*kasırğa
şeyler arasındaki bağları çevirir
ve devrimi mümkün kılar
beni çevreleyen her şeyi yutar*

*Ünlü bir iş adamı yakın zamanda verdiği bir röportajda “taban gerçeklikte olma ihtimalimiz milyarda bir” dedi.
Kuram, yeni bir ahlaka dönüşmekte.*

Simülasyonizm bize yok olan yerkürenin aslında sadece başka dünyalara geçiş halinde olduğunu gösteriyor. Yeni bir başlangıç. Ölmekte olan bir biyosfer karşısında hiç bir şey yapmamayı kabul edilebilir kılan tek teoloji bu. Simülasyonizm, felç karşısında teselli sunuyor: bir yandan dünyamızı ekolojik felakete sürüklerken, diğer yandan kendimize sonsuz simülasyonlardan sadece bir tanesini sonlandırdığımızı hatırlatıyoruz. Giderek daha çok insan dünyanın yok oluşunun sebep verdiği varoluşsal ızdıraba kapıldıkça, bu fikirler daha çok yaygınlaşacak.

**

Ivan Sutherland’ın izle görüntüleyici kafa setinin takma ismi “Democles’in Kılıcı”ydı. Ağırılığı yüzünden bu isme layık görülmüştü. Fakat aynı zamanda geleceğimize dair bir önsezi taşıyordu.

Mutsuz bir imparator sonsuz servet içinde saltanat sürmektedir. Demokles adında yaltak bir hizmetkarı ona iltifatlar yağdırır, hayatının harikalarını sıralar, ve imparator hizmetkarına bu hayatı deneyimleme şansını tanır. Demokles sarayın kalbine getirilir, herkes ona el pençe divan olur, en iyi yemekler ona sunulur. Birdenbire tam kafasının üstünde jilet gibi keskin bir kılıcın tek bir saç telinden sallandığını farkederek. Artık yemek tatsız, servet anlamsızdır.

Bedenin bu duvarların ötesinde hatırladıkları
Bu konuşulmayanları kapsıyor mu?

Şu an hatırlamıyorum
Önceki günden bir yankı olabilir
Veya tam Boşluk.

Parmaklarımı arazinin derinliklerine daldırıyorum
Toz tırnaklarımı dolduruyor.

Ne dünyanın ne de hafızanın bir başlangıcı ve sonu var.
Destansı bir şehrin sonsuz varlığı sanki.
Şeklini değiştiriyor
Bir bulut gibi.
Anlık
fakat karmaşık bir simetri ile.

Kendine ait bir oda
Sesin ötesinde

Tarihin ağırlığı
Sakin bir varlığa dönüşüyor

Bi isik huzmesi içimden geçiyor ve gizli parçalarımı ortaya çıkarıyor
Sanırım hatlarımı görebilsem
Kim olduğumu hatırlayabilirim.

Kulağını yere koy ve taşların sessiz mırıltısını duymaya çalış...
... ve dünkü yalın ayak seslerini

Göz ve kalp görmeye devam ediyor
Kulak çoktan uykuya dalmışken

Bu görünmez duvarların ötesinde gördüklerimi bir görebilseydin

Mavi çiçekli bir bahçe
Çiçek açıp uzanıyor
Uzun zamandır kayıp olan kokularıyla
Aklımın her köşesine yayılıyor.

Kelimelerin çalılarında kaybolmuş.
şirlerin gizli bahçesi

Nektar kendi derinliklerinden akıyor
Ve yine
Kayboluyor
Kendi kendini bildiğin yere,
Kelimenin tadını öğrenene kadar.
Nektar kendi derinliklerinden akıyor
Ve yine
Kayboluyor
Kendi kendini bildiğin yere,
Kelimenin tadını öğrenene kadar.

Sarı güneş ışığı küçük parçalara ayrılıyor
Unutulmuş bir tahıl tarlası gibi
üzerine basılmamış halıların üzerine serpiliyor

Bir süre oldu
Kendim benimle yer değiştirip gittiğinden beri
Bende geriye kalan
Sadece boş bir kabuk.
Dokunulmaz zirveler
Yuvasız kuşlar - evsiz, yerinden edilmiş ilahilerle

Bir uçurtma daireler çiziyor
Havanın ve ışığın parçacıkları arasında
Sessiz bir hayaletin hatırlatıcısı gibi
Boşlukta asılı
Zamanın kaçınılmaz akışını gözlemliyor.

1994'te Kanada'daki bir orman kayda geçirilirken, güneyde, başka bir ormanda yangınlar hızla yayılmaktaydı. O yıl Amazon ormanları eşi görülmemiş miktarda ağaç kütlesi kaybetti. Güneydeki fiziksel eksilme, Kuzeydeki sanal genişlemeyi yansıtıyordu.

Bu gelişimle birlikte, gerçek-dünya nesnelerinin ele geçirilişi yangın gibi yayıldı. Bilim insanları ve mühendisler, her taramanın sayısal bir ark yaratarak nesneyi koruma altına aldığı konusunda hem fikirdiler. Ama her tarama ile neredesye eşzamanlı olarak dünya taranan nesneyi kaybediyordu. Taranan bir mandalina anında yok oluyordu. Taranan bir kaplumbağa türü birkaç ay sonra yok oluyordu. Taranan her şey bir simülasyonda kayda geçiyordu, ancak fiziksel dünyada ona denk bir kayıp meydana geliyordu. Bilimsel görüş birliği burada bir sebep-sonuç ilişkisi değil, bir ilinti olduğu yönündeydi.

Bu naifti.

IV.

Artefaktın icadı her zaman kuramdan önce gelir. Teleskop optikten önce geldi. Buhar makinesi insanlık termodinamiği keşfetmeden önce yaratıldı. Uçağın icadı rüzgar kuramını mümkün kıldı. Ve şimdi, sanal gerçekliğin ortaya çıkmasıyla yeni bir kuram, dünyayı kavramanın yeni bir yolu varlık gösterebilir.

VR bir artefakt. Ve yarattığı kuram simülasyonizm.

Dünyanın biyolojik ve bilgisayarimsal kavrayışları artık bütünleşmiştir. Organizmalar birer bilgisayarım dizisidir. Duygular birer bilgisayarım dizisidir. Evren bir bilgisayarım dizisidir – bir simülasyondur.

Bu fikirler bilimsel cemaatin çoğunluğu tarafından gülünç bulunuyor.

Ancak bu kuram tarafından ikna olanların sayısı artıyor.

Kendi elinin alçıdan kalıbını çıkardı ve üzerine yüzey planlarını temsil eden bir dizi çokgen çizdi.

Sonra bunu taradı ve çokgenlerin birbirleriyle ilişkili konumlarını değerlendirmeye yarayan algoritmalar yarattı, böylece bilgisayarın hangi noktaların önde, hangilerinin arkada olduğunu, neyin gösterilip neyin saklanacağını anlamasına izin verdi.

1972’de insan yaratıcılığının sembolü olan el, öteki tarafa geçti ve kendi yıkıcılığımızla bir el kaybettik. Çünkü 1972’de başka bir gizli yüzey yok olmaktaydı: güney kutbu buz mantoları çöküyordu. Sanal dünyada bir yüzey kurulmaktayken, yeryüzündeki en geniş buz yüzeyi yok olmaktaydı. Yüzeyler bir dünyadan diğerine taşınıyordu.

Bu yok oluşların zaman ile tuhaf bir ilişkisi vardı: Buz mantolarının yok oluşu neredeyse yüz yıl alacaktı, oysa son Guam Uçan Tilkisi kafa setinin icat edildiği yıl yok oldu. Simülasyon ve yok oluş arasındaki ilişki her zaman insan kavrayışının kapsamı içine girmiyordu.

Tufan 40 günde değil, 40 yılda geldi.

III.

Eşik noktasına 1994’te varıldı. Interval Research Corporation adlı bir teknoloji şirketi dünyayı simülasyon içinde kayda geçirmek üzere yeni bir teknik geliştirdi.

İki adet kamera tekerlek üzerine yerleştirildi. 6 haftalık bir süre boyunca ormanın içinden geçen 100 farklı yol kaydedildi. Ormandan alınan bu stereo görüntüler dizisi bir stereo eşleştirme algoritması kullanılarak derinlik haritalarının bilgisayımında kullanıldı.

Ve orman aniden boyut kazandı.

Görünmeyen derinliklere dalıyorum..
Ve ayrılığımı karşılıyorum
bu topraktan daha kirli
Güneşten daha yaşlı bir şarkımla

Birden fazla doğum boyunca yaşamak zorunda kaldım
Sözlerinin ağırlığıyla

(Kapanış ŞARKISI Pencapça, Türkçe çevirisiyle)

Daal dus khan shehar Lahore e ander
Bai kinnien boohey tey barian nein
Naley das aothan dian ittaan
kinnian tuttian tay kinnian saaron nein
Daal dus khan shehar Lahore e ander
Khooian kinnian mithian tey kinnian khoorian nein
Zara soch key dewein jawaab meinoon
Aothey kinnian viyaeyan tay kinnian kunvarian nein
Daal dassan mein shehar Lahore e ander
Bai lakhaan boohey tay lakhaan ve baarian nein
Jinnaan ittaan tay tahar gaey paer aashiq
O heoon tuttian tay baki saurian nein
Jinnaan Khooian taw paher gaey mashooq paarien
Jerian behendian apnein naal sajraan dey
Ey hean viyaiyan the baaqi khunvarian nein.

Söyle bana Lahor şehrinde
Kaç kapı ve pencere var?
Bana tuğlalarından da bahset
Kaç tanesi hâlâ sağlam ve kaç tanesi kırık yatıyor yerde?

Söyle bana Lahor şehrinde
Kaç kuyuda tatlı su var ve kaç tuzla harap oldu.
Cevap vermeden önce iyi düşün
Kaç evli, kaç bekâr?
Sana Lahor şehrinde ne olduğunu söyleyeceğim.
Milyonlarca kapı ve milyonlarca pencere var.
Aşıkların ayak seslerinin anısına tuğlalar yanıyor
Sadece kırık yerde yatanlar,
Sadece sevgilinin susuzluğunu gideren kuyular,
Sadece sevgilileriyle oturanlar.

Deniz Tortum & Kathryn Hamilton, ARK, 2020

İngilizce seslendirmenin Türkçe çevirisi:

I.

İlk sanal gerçeklik kafa seti 1968’de İvan Sutherland tarafından geliştirildi. Aynı yıl, Guam uçan tilki türü yok oldu. Sutherland’ın icadını önceleyen başka kafaya takılan görüntüleme aletleri vardı, ama onunki görüntüleri bilgisayarla üretmekte ilkti – fiziksel dünyanın ilk simülasyonu.

Üç yıl öncesinde, Sutherland, ‘matematiğin harikalar dünyasına’ girerek nedenselliği değiştirmek için yüksek düzey bir görüntüleme önermişti: matematiğin kurallarını, yeryüzünün kurallarını bildiğimiz kadar içten ve kökten bilmek için. Bilgisayarın maddenin varlığını kontrol edebileceğini, ve bu üst düzey görüntüleme içinde ‘Gösterilen bir sandalyenin üzerine oturulabilecek kadar yeterli, gösterilen kelepçelerin kısıtlayıcı ve gösterilen bir kurşunun ölümcül olacağını’ yazdı.

1968’de Guam Uçan Tilki’sinin yok oluşuna dair öne sürülen sebepler muğlak ve öngörülebilirdi: hayvan, insanlar tarafından besin olarak avlanmıştı. İçinde yaşadığı ekosistem değişmişti. Yeni bir avcı hayvan, kahverengi ağaç yılanı ortama kazandırılmıştı ve zaten azalan nüfusunu kırıp geçiyordu. Ama Sutherland’ın makinenin içine çizdiklerinin fiziksel dünyadaki bir varlığın üzerine yazıp onu silebileceği çatlak bilimadamları ve fanatikler dışında kimin aklına gelirdi ki?

II.

1972’de Sutherland’ın öğrencisi olan Edwin Catmull, fiziksel dünya ile sanal dünya arasındaki zarın diğer tarafına ulaştı. “Gizli Yüzey Algoritmaları” kullanarak ilk insan bedeni parçalarını simüle etti.